

Nr 61.

Ankom till riksdagens kansli den 16 april 1920 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om beviljande av medel till hjälpverksamhet bland svenska undersåtar, huvudsakligen bosatta i Ryssland och Tyskland, vilka i anledning av världskriget kommit i nödläge.
(1:a avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 19 mars 1920 dagtecknad proposition (nr 383), vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för bestridande av hjälpverksamhet bland svenska undersåtar, huvudsakligen bosatta i Ryssland och Tyskland, vilka i anledning av världskriget kommit i nödläge, å tilläggsstat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst av 300,000 kronor att fördelas på sätt av Kungl. Maj:t må komma att beslutas.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I ärendet har departementschefen anfört följande:

»Frågan om bistånd åt de svenska undersåtar i främmande länder, vilka oförskytt blivit utsatta för betydande förluster och åsamkats svårigheter och umbäranden av skilda slag, synas mig böra vinna beaktande. Det har ej heller kunnat undgås, att den under vanliga förhållanden behövliga understödsverksamheten bland sjöfolk och arbetare nu måste taga en väsentligt vidgad omfattning och annan form än den sedvanliga.

Vad då beträffar från svenska undersåtar, bosatta i Ryssland, gjord framställning, synes det, med stöd av vad kommissionen för utredning av svenska tillgodohavanden i Ryssland yttrat, icke vara lämpligt att i

form av lån. mot säkerhet i tillgångar, vilkas värde icke kan uppskattas, lämna nödigt understöd, utan vore det lämpligare att i fall av verkligt behov och mot framtida återbetalningsskyldighet giva erforderligt bistånd. Härvid torde behovet i varje särskilt fall böra undersökas och syftet vara, att den understödsbegärande skyddas mot oförvållad nöd. I den mån återbetalning kan komma att äga rum, torde beloppet böra särskilt redovisas.

Vad angår den av ministern i Berlin understödda framställningen från i Tyskland nu befintliga svenska undersåtar, synes denna vara i hög grad behjärtansvärd. De särskilt uti Berlin rådande oroliga förhållanden och de svårigheter våra därstädes bosatta landsmän ha att kämpa emot, göra det önskvärt, att beskickningen beredes möjlighet att på mer verksamt sätt än under normala tider utföra nödvändig hjälpverksamhet.

Enahanda förhållanden, som framkallat svårigheterna för svenska undersåtar uti Ryssland och Tyskland, ha givetvis förekommit också uti andra länder, såsom Österrike och Polen. Det är fördenskull naturligt, att här åsyftad hjälpverksamhet bör komma även därvarande svenskar tillgodo, i den mån verkliga behov förefinnas.

Givetvis kan för ändamålet behöfligt penningbelopp icke med någon noggrannhet beräknas, men en summa av 300,000 kronor torde få anses vara tillfyllest, varvid c:a 100,000 kronor synes kunna avses för i Tyskland boende svenskar och återstoden antingen till svenska undersåtar, som från sitt hemvist utomlands flytt till hemlandet, eller till hjälpverksamhet från beskickningarnas och konsulatens sida i andra länder bland där befintliga svenska undersåtar, vilka till följd av kriget och dess efterverkningar råkat i betryck.

Den närmare fördelningen av medlen torde emellertid böra bero av Kungl. Maj:t.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet har icke kunnat undgå att ställa sig synnerligen tveksamt gent emot det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget, men har dock icke velat motsätta sig bifall till detsamma. Utskottet vill emellertid härvid framhålla, att ett bifall till nu föreliggande förslag icke får på något sätt anses prejudicerande för andra liknande fall.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för bestridande av *hjälpverksamhet bland svenska undersåtar*, huvudsakligen bosatta i Ryssland och Tyskland, vilka i anledning av världs-

kriget kommit i nödläge, å tilläggsstat för år 1920 anvisa ett förslagsanslag, högst, 300,000 kronor att fördelas, på sätt av Kungl. Maj:t må komma att beslutas.

Stockholm den 16 april 1920.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, J. Nilsson i Skottlandshus, N. A. Nilsson, H. F. Lamm, Ollas A. Ericsson, H. M. Bäckström, J. L. Widell, C. G. Ekman, O. U. B. Olsson, O. Bergqvist och E. A. Hallin samt

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, A. Wiklund i Brattfors, P. Nilsson i Bonarp, P. B. Nilsson i Landeryd, W. Bäckström, C. R. Jansson i Falun, J. Erlansson, A. J. Andersson i Gävle, O. Nilsson i Örebro, K. A. W. Björck och G. N. Torgén.